

31990L0088

10.3.1990

DZIENNIK URZĘDOWY WSPÓLNOT EUROPEJSKICH

L 61/14

DYREKTYWA RADY 90/88/EWG**z dnia 22 lutego 1990 r.****zmieniająca dyrektywę 87/102/EWG w sprawie zbliżenia przepisów ustawowych, wykonawczych i administracyjnych Państw Członkowskich dotyczących kredytu konsumenckiego**

RADA WSPÓLNOT EUROPEJSKICH,

uwzględniając Traktat ustanawiający Europejską Wspólnotę Gospodarczą, w szczególności jego art. 100a,

uwzględniając wniosek Komisji ⁽¹⁾,

uwzględniając opinię Parlamentu Europejskiego ⁽²⁾,

uwzględniając opinię Komitetu Ekonomiczno-Społecznego ⁽³⁾,

a także mając na uwadze, co następuje:

artykuł 5 dyrektywy Rady 87/102/EWG ⁽⁴⁾ przewiduje wprowadzenie wspólnotowej metody lub metod obliczania efektywnej rocznej stopy oprocentowania kredytu konsumenckiego;

w celu popierania ustanowienia i funkcjonowania rynku wewnętrznego oraz zapewnienia konsumentom wysokiego poziomu ochrony, należy stosować jedną metodę obliczania wspomnianej efektywnej rocznej stopy oprocentowania w całej Wspólnocie;

z uwagi na wprowadzenie takiej metody oraz zgodnie z definicją całkowitego kosztu kredytu konsumenckiego należy opracować jeden wzór matematyczny do obliczania efektywnej rocznej stopy oprocentowania oraz określić składniki kosztu kredytu, wykorzystywane do obliczeń, wskazując te koszty, które nie mogą być w nich uwzględnione;

w okresie przejściowym Państwa Członkowskie mogą nadal stosować przepisy, które do daty ogłoszenia niniejszej dyrektywy były przez nie wykorzystywane, zezwalające na użycie innego wzoru matematycznego do obliczania efektywnej rocznej stopy oprocentowania;

przed wygaśnięciem okresu przejściowego i w świetle zdobytego doświadczenia, na podstawie wniosku Komisji, Rada podejmie decyzję, która umożliwi zastosowanie jednego wzoru matematycznego we Wspólnocie;

jest pożądane, aby w każdym przypadku, gdy jest to konieczne, przyjąć pewne założenia do celów obliczania efektywnej rocznej stopy oprocentowania;

z powodu szczególnej natury pożyczek, dla których zabezpieczenie stanowi hipoteka ustanowiona na nieruchomości, pożądane jest, aby takie kredyty były nadal częściowo wyłączone z zakresu niniejszej dyrektywy;

informacja, którą należy przekazać konsumentowi w umowie pisemnej, jest rozszerzona,

PRZYJMUJE NINIEJSZĄ DYREKTYWĘ;

Artykuł 1

W dyrektywie 87/102/EWG wprowadza się następujące zmiany:

1) W art. 1 ust. 2 lit. d) i e) otrzymają brzmienie:

„d) »całkowity koszt kredytu konsumenckiego« oznacza wszystkie koszty łącznie z odsetkami i innymi opłatami, które konsument musi ponieść w związku z zaciągnięciem kredytu.”;

⁽¹⁾ Dz.U. C 155 z 14.6.1988, str. 10.

⁽²⁾ Dz.U. C 96 z 17.4.1989, str. 87 oraz Dz.U. C 291 z 20.11.1989, str. 50.

⁽³⁾ Dz.U. C 337 z 31.12.1988, str. 1.

⁽⁴⁾ Dz.U. L 42 z 12.2.1987, str. 48.

„e) »efektywna roczna stopa oprocentowania 'oznacza całkowity koszt kredytu konsumenckiego, wyrażony jako procent kwoty udzielonego kredytu przypadający na rok, obliczony zgodnie z art. 1a'«».

2) Dodaje się art. 1a w brzmieniu:

„Artykuł 1a

1. a) Efektywna roczna stopa oprocentowania, która jest równoważna w stosunku rocznym, obecnej wartości wszystkich zobowiązań (pożyczki, spłaty i opłaty), przyszlých bądź obecnych, uzgodnionych między kredytodawcą i kredytobiorcą, jest obliczana zgodnie ze wzorem matematycznym określonym w załączniku II.

b) W załączniku III przedstawiono cztery przykłady ilustrujące metodę obliczeń.

2. Do celów obliczania efektywnej rocznej stopy oprocentowania jest ustalony »całkowity koszt kredytu konsumenckiego« określony w art. 1 ust. 2 lit. d), z wyjątkiem następujących opłat:

i) opłaty wnoszone przez konsumenta w przypadku niestosowania się do swoich zobowiązań ustalonych w umowie kredytowej;

ii) opłaty inne niż koszt zakupu towarów lub usług, które konsument jest zobowiązany uiścić bez względu na to, czy transakcja opłacana jest gotówką czy w formie kredytu;

iii) opłaty za dokonywanie przelewów oraz opłaty za prowadzenie konta przeznaczonego do odbioru płatności na rzecz spłaty kredytu, spłacania odsetek i innych opłat, z wyjątkiem przypadków, gdy konsument nie posiada wystarczająco dużo możliwości wyboru i gdy opłaty są nadzwyczaj wysokie; przepisu tego nie stosuje się w odniesieniu do opłat związanych z inkasowaniem takich spłat lub płatności, bez względu na to, czy dokonywane są gotówką czy w inny sposób;

iv) opłaty za członkostwo w stowarzyszeniach lub grupach, wynikające z umów niezależnych od umowy kredytowej, mimo że takie opłaty mają wpływ na warunki kredytu;

v) opłaty za ubezpieczenie lub gwarancje; wliczone są jednak opłaty, które mają zagwarantować spłatę kredytodawcy w przypadku śmierci, inwalidztwa, choroby lub bezrobocia konsumenta, na sumę równą lub niższą od całkowitej kwoty kredytu włącznie z odpowiednimi odsetkami i innymi opłatami, które stanowią warunek do udzielenia kredytu.

3. a) W przypadku gdy transakcja kredytowa, określona w niniejszej dyrektywie, podlega przepisom prawa krajowego obowiązującego w dniu 1 marca 1990 r., które nakładają maksymalne dopuszczalne wartości efektywnej rocznej stopy oprocentowania takich transakcji,

oraz gdy takie przepisy zezwalają, aby zwyczajowe koszty, inne niż koszty opisane w ust. 2 i)–v) były pomijane przy obliczaniu tych dopuszczalnych wartości, Państwa Członkowskie mogą, wyłącznie w odniesieniu do takich transakcji, nie uwzględniać wyżej wymienionych kosztów przy obliczaniu efektywnej rocznej stopy procentowej opłat, jak postanowiono w niniejszej dyrektywie, pod warunkiem że istnieje wymóg, w okolicznościach wymienionych w art. 3 oraz w umowie kredytowej, informowania konsumenta o kwocie i ujęciu jej w płatnościach.

b) Państwa Członkowskie nie mogą stosować przepisów lit. a) od chwili, gdy zacznie obowiązywać we Wspólnocie jeden wzór matematyczny do obliczania efektywnej rocznej stopy oprocentowania, zgodnie z przepisami ust. 5 lit. c).

4. a) Efektywna roczna stopa oprocentowania jest obliczana z chwilą zawierania umowy kredytowej, nie naruszając przepisów art. 3 dotyczącego reklam i ofert.

b) Obliczenia będą przeprowadzane przy założeniu, że umowa kredytowa będzie ważna przez uzgodniony okres czasu, a kredytodawca i konsument wypełnią swoje zobowiązania stosownie do jej warunków i w uzgodnionym terminie.

5. a) Nie naruszając przepisów ust. 1 lit. a), Państwa Członkowskie, które przed dniem 1 marca 1990 r. stosowały przepisy prawne pozwalające na używanie do obliczania efektywnej rocznej stopy procentowej innego wzoru matematycznego niż wzór podany w załączniku II, mogą wykorzystywać taki wzór, jako środek tymczasowy, na swoim terytorium przez okres trzech lat poczynając od dnia 1 stycznia 1993 r.

Państwa Członkowskie podejmą odpowiednie środki, aby zapewnić stosowanie na ich terytorium jednego wzoru matematycznego do obliczania efektywnej rocznej stopy oprocentowania.

b) Sześć miesięcy przed wygaśnięciem terminu podanego w lit. a), Komisja przedłoży Radzie sprawozdanie wraz towarzyszącym mu wnioskiem, umożliwiającym, w świetle doświadczenia, zastosowanie jednego wzoru matematycznego we Wspólnocie do obliczania efektywnej rocznej stopy oprocentowania.

c) Stanowiąc kwalifikowaną większością na wniosek Komisji, Rada podejmie decyzję przed dniem 1 stycznia 1996 r.

6. W przypadku umów kredytowych zawierających przepisy dopuszczające zmianę stopy procentowej, odsetek oraz kwoty lub poziomu innych opłat wliczonych w efektywną roczną stopę oprocentowania, ale nie możliwych do określenia w chwili obliczania stopy procentowej, efektywna roczna stopa oprocentowania będzie obliczana przy założeniu, że odsetki i inne opłaty pozostaną niezmiennione i będą obowiązywać do końca umowy kredytowej.

7. W miarę potrzeb można przyjąć następujące założenia przy obliczaniu efektywnej rocznej stopy oprocentowania:

- jeżeli umowa nie określa limitu kredytowego, kwota udzielonego kredytu jest równa sumie ustalonej przez odpowiednie Państwo Członkowskie, nie przekraczającej wartości odpowiadającej 2 000 ECU;
- jeżeli nie został ustalony harmonogram spłat i nie można go wywnioskować z warunków umowy oraz przydzielonych środków na spłatę kredytu, okres na jaki kredyt został przyznany przyjmuje się jako jeden rok;
- o ile nie zostanie określone inaczej w przypadkach, gdy umowa przewiduje więcej niż jedną datę spłaty, kredyt jest udzielony i spłaty są dokonywane w jak najbliższym terminie przewidzianym w umowie.”

3) W art. 2 ust. 3 otrzymuje brzmienie:

„3. Przepisy art. 1a i art. 4-12 nie mają zastosowania do umów kredytowych lub umów przyrzeczenia udzielania kredytu, zabezpieczanych hipoteką na nieruchomości, o ile nie zostały one już wyłączone z zakresu niniejszej dyrektywy na podstawie ust. 1 lit. a)”.

4) W art. 4 ust. 2 dodaje się lit. c) i d):

- „c) zestawienie kwot, ilości i częstotliwości lub dat płatności, jakich konsument musi dokonać w celu spłacenia kredytu, jak również odsetek i innych należności; w miarę możliwości jest również wskazana całkowita suma tych spłat;
- d) zestawienie pozycji kosztów, określonych w art. 1a ust. 2, z wyjątkiem kosztów związanych z niedotrzymaniem zobowiązań umownych, które nie były ujęte w efektywnej rocznej stopie oprocentowania, ale które muszą być zapłacone przez konsumenta w danych oko-

licznościach, razem z określeniem takich okoliczności. W przypadku gdy znana jest dokładna kwota takich pozycji, należy wskazać ich sumę; jeżeli nie, w miarę możliwości podana jest albo metoda obliczeń albo jak najbardziej przybliżona kalkulacja.”

5) Skreśla się art. 5.

6) Załącznik staje się załącznikiem I, a do ust. 1 dodaje się ppkt ix) w brzmieniu:

„ix) zobowiązanie konsumenta do oszczędzania pewnej kwoty pieniędzy, które muszą być wpłacane na specjalny rachunek”.

7) Dodaje się załącznik II i III znajdujące się w Załączniku do niniejszej dyrektywy.

Artykuł 2

1. Państwa Członkowskie podejmą wszelkie środki niezbędne do wykonania niniejszej dyrektywy nie później niż do dnia 31 grudnia 1992 r. i niezwłocznie informują o tym Komisję.

2. Państwa Członkowskie prześlą Komisji teksty podstawowych przepisów prawa krajowego, które przyjmą w dziedzinie objętej niniejszą dyrektywą.

Artykuł 3

Niniejsza dyrektywa skierowana jest do Państw Członkowskich.

Sporządzono w Brukseli, dnia 22 lutego 1990 r.

W imieniu Rady

D. J. O'MALLEY

Przewodniczący

ZAŁĄCZNIK

„ZAŁĄCZNIK II

**PODSTAWOWE RÓWNANIE WYRAŻAJĄCE RÓWNOWAŻNOŚĆ POŻYCZONYCH KWOT ORAZ
SPŁAT I OBCIĄŻEŃ**

$$\sum_{K=1}^{K=m} \frac{A_K}{(1+i)^{t_K}} = \sum_{K'=1}^{K'=m'} \frac{A'_{K'}}{(1+i)^{t_{K'}}$$

Znaczenie liter i symboli:

K numer kolejnej pożyczki

K' numer kolejnej spłaty kredytu lub zapłaty obciążenia

A_K kwota kolejnej pożyczki (K)

$A'_{K'}$ kwota kolejnej spłaty (K')

 a suma

m numer ostatniej udzielonej pożyczki

m' numer ostatniej spłaty lub zapłaty obciążenia

t_K okres czasu wyrażony w latach i ułamkach lat między datą pierwszej pożyczki i kolejnych pożyczek od 2 do m

$t_{K'}$ okres czasu wyrażony w latach i ułamkach lat między datą pierwszej pożyczki i datami spłat lub zapłat obciążeń od 1 do m

i stopa procentowa, która może być obliczona (algebraiczną metodą kolejnych przybliżeń lub komputerowo) w przypadku gdy inne warunki równania wynikają z umowy lub z innych źródeł.

Uwagi:

- Kwoty wypłacane przez obie strony w różnych momentach niekoniecznie muszą być równe i nie muszą być wypłacane w równych odstępach czasu.
- Datą początkową jest data pierwszej pożyczki.
- Odstępy czasu między datami wykorzystywanymi do obliczeń wyrażane są w latach lub w ułamkach lat.

ZAŁĄCZNIK III

PRZYKŁADY OBLICZEŃ

Przykład pierwszy

Suma pożyczona: $S = 1\ 000$ ECU.

Splacana jest jednorazowo w wysokości $1\ 200$ ECU po 18 miesiącach tj. 1,5 roku od daty udzielenia pożyczki.

$$\text{Równanie wygląda następująco: } 1000 = \frac{1\ 200}{(1+i)^{1,5}}$$

$$\text{czyli } (1+i)^{1,5} = 1,2$$

$$1+i = 1,129243 \dots$$

$$i = 0,129243 \dots$$

Kwota ta będzie zaokrąglona w dół do 12,9 % lub 12,92 % w zależności od tego, czy państwo lub zwyczajowa praktyka dopuszcza, aby procent był zaokrąglany do pierwszego lub drugiego miejsca po przecinku.

Przykład drugi

Suma uzgodniona wynosi $S = 1\ 000$ ECU, ale kredytodawca zatrzymuje 50 ECU na wydatki administracyjne i informacyjne, więc pożyczka w rzeczywistości wynosi 950 ECU; spłaty w wysokości $1\ 200$ ECU, tak jak w przykładzie pierwszym, dokonuje się po 18 miesiącach od daty udzielenia pożyczki.

$$\text{Równanie wygląda następująco } 950 = \frac{1\ 200}{(1+i)^{1,5}}$$

$$\text{Czyli } (1+i)^{1,5} = \frac{1200}{950} = 1,263157 \dots$$

$$1+i = 1,16851 \dots$$

$$i = 0,16851 \dots \text{ w zaokrągleniu do } 16,9 \% \text{ lub } 16,85 \%$$

Przykład trzeci

Pożyczona kwota w wysokości $1\ 000$ ECU jest splacana w dwóch ratach po 600 ECU każda, odpowiednio po roku i po dwóch latach.

$$\text{Równanie wygląda następująco } 1000 = \frac{600}{1+i} + \frac{600}{(1+i)^2}$$

jest ono rozwiązywane algebraicznie i daje wynik $i = 0,1306623$ z zaokrągleniem do 13,1 % lub 13,07 %.

Przykład czwarty

Pożyczona kwota wynosi $1\ 000$ ECU i będzie splacana w następujący sposób:

Po trzech miesiącach (0,25 roku)	272 ECU
Po sześciu miesiącach (0,50 roku)	272 ECU
Po dwunastu miesiącach (1 roku)	544 ECU
Razem	1 088 ECU

Równanie wygląda następująco:

$$1000 = \frac{272}{(1+i)^{0,25}} + \frac{272}{(1+i)^{0,50}} + \frac{544}{1+i}$$

Równanie to umożliwia obliczenie stopy procentowej i metodą kolejnych przybliżeń, również przy pomocy komputera kieszonkowego.

Wynik:

$i = 0,1321$ w zaokrągleniu do 13,2 % lub 13,21 %.